

Chibinai 2000- (2-3s.k.) Data: 2000 m. vasario 26d. - kovo 12d.

Chibinai 2000 (Kolos pusiasalis)

Autorius: Andrius Smirnovas (<mailto:hamburgeris@post.5ci.lt>)

Ataskaita iš II-III kategorijos slidžių žygio Chibinų kalnuose (2000.02.28-03.09)

Dalyviai:

Andrius- vadas, kamandyras, video operatorius nr.1
Kristė (Kristina)- Buhalterė, apskaitininkė, greičio meistrė
Ramas (Ramūnas)- Fux'as, ko tik jis neturi (dėl to sunkiausia kuprė), pirštai pabalo nuo šilumos
Marsas (Andrius)- Fux'as, metraštininkas, fotografas, video operatorius nr.2
Jovita- Maistininkė, maistininkė, maistininkė, šiaip visai nieko valgėm
Robkė (Robertas)- Big foot, Prometėjas, atsakingas už ugnį (primusų žinovas)
Artūras- Remontas, ūkvedys, "sila jest - uma nenado"
Rūta- Medicina, daktaras "AI SKAUDA", pašvaitės - jos stichija
Ignas- Fux'as, psichologas, taksikomasnas, žvejys

Kelionės trukmė:

2000 vasario 26 d. - kovo 12 d. / viso 16 dienų.

Žygio trukmė:

2000 vasario 28 d. - kovo 9 d. / viso 11 dienų.

Žygio sudėtingumas:

II - III slidžių žygio sudėtingumo kategorija.

Oro sąlygos:

3 saulėtos, giedros dienos; 2 privalomos poilsio dienos dėl labai blogo oro; kitos dienos apsiniaukusios, sninga, bet eiti galima. Vidutinė dienos temperatūra -10°C, nakties -15°C; Aukščiausia dienos temperatūra -25°C, nakties -30°C (visos temperatūros yra neigiamos, t.y. šaltis); Dižiausias vėjas apie 40 - 45 m/s kovo 6 d. (lygiai po 24 val. po pašvaitės pasirodymo).

Perėjos: Š. Čorgorr; Chibinpachčiorr; Jumjekorr; Ryt. Petrelijusas; Vak. Petrelijusas; Piet. Čorgorr; Umbozerskij; Kukisvumčiorr; Ramzaja

Viršūnės: Chibinpachčiorr; Manepachk; Puteličiorr; Judysvumčiorr

Maršrutas (žygio dienom):

Dienos	Maršrutas	Oras	Įveikta	Km
vasario 28d.	m. Imandra - up. Meridionalnyj - up. Meridionalnyj dešinysis intakas (link per. š. Čorgorr) rad. link per. š. Čorgorr	Apsiniauke, sninga, matomumas prastas 100 - 200 m., t°C -5	Vakarinė perėjos š. Čorgorr pažvalga	8+6
vasario 29d.	rad. žygis: up. Meridionalnyj - pakilimas rytų ketera Chibinpachčiorr viršūnę - per. Chibinpachčiorr - tarpeklis Aku-Aku - up. Jumjekoruai	Giedra, saulėta, t°C -20 / -28	per. Chibinpachčiorr, per. Jumjekorr, v. Chibinpachčiorr	25

	- per. Jumjekor - up. Meridionalnyj			
kovo 1d.	Keteros traversas, v. Manepachk	Pirma dienos dalis saulēta, vējuota, Antra - sninga, blogas matomumas, stiprus vējas, t°C -15	v. Manepachk	5
kovo 2d.	Traverso tēsinys, v. Puteličior - KSS bazē	Stiprus vējas, sninga, pūga, matomumas 10- 50 metru, t°C -15	v. Puteličior	12
kovo 3d.	Poilsis. Per. š. Čorgorr rytinēs pusēs apžvalga	Sninga, stiprus vējas	Per. š. Čorgorr rytinē pusē	7
kovo 4d.	KSS bazē - up. Petrelijusa - per. Ryt. Petrelijusas - per. Vak. Petrelijusas KSS bazē - per. Umbozerskij	Sninga, blogas matomumas, vakare pora valandų giedra, t°C -5	Per. ryt. Petrelijusas, Per. vak. Petrelijusas, Per. Umbozerskij	12+15
kovo 5d.	Priverstinis poilsis dēl labai blogo oro, buranas	Buranas, stiprus vējas apie 40-45 m/s, didelis lavininis pavojus, daug nuošļiaužu	-	-
kovo 6d.	v. Judysvumčiorr - per. piet. Čorgorr	Giedra, saulēta t°C -15 / -20	Per. piet. Čorgorr, v. Judysvumčiorr	15
kovo 7d.	Priverstinē poilsio diena dēl blogo oro	Sninga, stiprus vējas, blogas matomumas, t°C -5 / -10	-	-
kovo 8d.	KSS bazē - per. Kukisvumčiorr - up. Vudjavrijok - ež. Mažasis Vudjavr	Sninga, blogas matomumas, t°C -10 / -15	Per. Kukisvumčiorr	17
kovo 9d.	Rad. per. Ramzaja Žygio pabaiga Kirovskas	Debesuota su pragiedruliais, t°C -10 / -15	Per. Ramzaja vak. pusē	12+5
Viso: (km)				140

m. - miestas; **up.** - upē; **š.** - šiaurēs; **piet.** - pietų; **vak.** - vakaru; **ryt.** - rytų; **per.** -

perėja; **rad.** - radialinis žygis; **v.** - viršūnė; **tarp.** - tarpeklis.

Pastabos:

Intakai nurodyti pagal upės tekėjimo kryptį.

Chibinai 2000 (Kolos pusiasalis) dienorastis

Bendras dienorastis iš slidžių žygio Chibinų kalnuose 2000m. vasario 28- kovo 9d..

Dalyviai:

Andrius- vadas, kamandyras, video operatorius nr.1

Kristė (Kristina)- Buhalterė, apskaitininkė, greičio meistrė

Ramas (Ramūnas)- Fux'as, ko tik jis neturi (dėl to sunkiausia kuprė), pirštai pabalo nuo šilumos

Marsas (Andrius)- Fux'as, metraštininkas, fotografas, video operatorius nr.2

Jovita- Maistininkė, maistininkė, maistininkė, šiaip visai nieko valgėm

Robkė (Robertas)- Big foot, Prometėjas, atsakingas už ugnį (primusų žinovas)

Artūras- Remontas, ūkvedys, "sila jest - uma nenado"

Rūta- Medicina, daktaras "AI SKAUDA", pašvaitės - jos stichija

Ignas- Fux'as, psichologas, taksikomasnas, žvejys

Dienoraštis:

00.02.26 (Sankt Peterburgas)

Į Piterį atvyko likusieji - Ramas, Robkė ir Artūras. Paklaidžioję po miestą, į stotį parsigavo pusę penkių. Į traukinį Piteris - Murmanskas sulipom 17. 40. Po dešimties minučių pajudam. Tądien atvykusių trijulė užpuolė "Irbis" parduotuvę ir nusipirko ciklopus. O šiaip anksčiau atvažiavę paliko Piteryje porą kilogramų knygų.

Žodžiu - pigus Piteris (ne viskas).

Traukinyje kaip visada - pirtis. Kaip tik sulipom, taip ir išdvėsėm. Tingiai išdribę taip ir vapėjom. Žodžiu, mums nenusisėkė su vietom traukiny. Visi antruose aukštuose. Bet kaip tai užėmėm ir apačioje vietas... Bet tai ne esmė. Nutolstant nuo Piterio tapo fainiau. Jau varom, jau jaučiasi kaip išvarėm. Nu, Piteris - gerai, bet juk irgi miestas. O va kai pro traukinio langus bėga tundra ar taiga, tai jau kiti reikalai. Šūdai verda. O aš tai nulūžau tą vakarą pirmas, jei neskaitant Igno, kuris sėdėdamas išsišiepęs su knyga rankose, snaudė tarsi skaitytų.

Marsas

00.02.27. (Traukinys)

Po visų Piterio nakvynių , traukinys - tikras lopšys. Supa ir šilta. Žodžiu , gerai pamiegojau. Bet va , šiandien tai siuivykla. Čia ir bobutė prisijungė prie mūsų. Ir čia , ir ten mosikuoja adatom. Vieniems bachilai dar nesiūti, kitiems - čiūnės.

Pirmas susidūrimas su Karelija ir jos oru buvo kokiam tai kaime, kur mes iššokę nupirkom penkis bambalius gėrimo. Traukinyje kaip ir vakar dieną - pirtelė. Kur mes įsikūrę, viskas užkalta visokiom viesčiom.

Nebedaug iki jau iki Imandros. Kaimuose ant stogų 40 -50 cm sniego. Viskas gausiai užsnigę. Mes gi Lietuvoje jau pavasarį palikom, o čia vėl pusnys. Čia daug sniego - kaip cukraus.

Marsas

Traukiny dar buvom susitikę vieną fainą močiutę, kuri mums padarė preskonferensiją apie Kolos pusiasalį, jo miestus, pramonę, iškasenas ir dar padūsavo dėl praėjusių gerų laikų.

Po manim dar miegojo dvi gražios rusės su kuriom mums vėliau pavyko užmegzti kalbą ir kokį 15 min pakalbėti. Jos iš Kirovsko, bet mokosi Peterburge.

Prieš išlipant kilo šioks toks sąmyšis, nes mes nebuvom tikri, kada privažiuosim Imandros stotį, be to teko išlipinėti laiptų, t.y. šokinėti tiesiai iš vagono.

Išlipę susitikom peterburgiečių grupę (matyt patyrusių keliautojų), kuri iškart kažkur nuvarė, nors buvo naktis.

Ignas

00.02.28. (Pirma žygio diena)

Na ką, rytas. Budintieji žadina. Prasideda žygis. Įkalam košytės, prasilenkiam su kauniečiais ir užšokę ant slidžių išeinam. Iš pradžių sunku suvaldyti slides, kuprinė, aišku, kreivai sukrauta. Bet po pusdienio viskas susireguliuoja. Mūsų (panų) kupriakai lengvi (na čia tokia abstrakti sąvoka), tad ir raunam vos ne pirmos. Vaikinai tempia roges, todėl jiems gana sunku išlaviruoti per mišką, o be to dar kiekvienam sutiktam reikia aiškinti, kad ne lavoną tempia. Į vakarą susirandam nakvynės vietą, dar užbėgam į viršų kokios tai perėjos pažiūrėti (Severnij Čiorgor -red. past.). Nusileisti visai faina. Reikia išlaviruoti tarp medžių, įsipaišyti į posūkius ir dar kamerai nusišypsoti, bo Andrius iš už kampo filmuoja. Pasistatom savo namuką, gaunam porciją vakarienės ir apsukę porą ratų su širšių medum, lūžtam miegoti. Viskas dar sausa, todėl ir šilta.

Jovita

00.02.29. (Antra žygio diena)

Pirma naktis praleista palapinėje. Ignas jau daugiau nebesapnuoja lavinų, nes apie tai galvojome šiltai traukinyje arba kai nakvojome mokykloje Imandroje. Čia buvo aktualu, kad šalo mūsų miegmaišio šonai. Mūsų miegmaišio komanda: centre Rūta, iš kraštų Artūras ir Ignas. Tai pas mus nusiskundimai, kad šalo miegmaišio kraštai, Rūta pastabų neturi. Budėjo Marsas, Robertas ir Jovita, Atsikėlė laiku, bet aš nesupratau, kaip jie rado malkų (sausų pušų), nes aš prieš tai dariau nesėkmingą žygį malkų paieškomis. Miškas idealus, be nudžiūvusių medžių. Pusryčiams grikių košė, termosas arbatos į kelionę. Palikę palapinę stovėti - į radialinį žygį. Pajudėjom į Chibinpachkčior kalną. Viskas ėjosi pagal planą ir judėjom gerai į priekį. Užlipus į Chibinpachkčioro kalną, apačioje pastebėjau grupę iš Vologdos, kur vadas, keturi vyrai ir septynios panos. Nusileidinėjome į Chibinpachkčioro perėją ir taip juos susitikome. Pasidalinom įspūdžiais, jie nuėjo į viršų, omes papietavę į Aku - Aku tarpekį. Nusileidę į jį susitinkame kauniečių grupę, jie judėjo tarpekliau aukštin. Ir mes paskui juos. Apžvalginė kelionė. 16.00 aš maniau rinktis paprastesnį maršrutą, bet Andrius nenukrypsta nuo maršruto, grįžinėjame rusų grupės vėžėmis nuo kalno ir į Jumjekoro perėją. Trise pirmi aš, Marsas ir Ignas nuėjome į perėją, o ten taip siaura, gal kokie 7m, ir aš pagalvojau, jeigu ten būtų kokie vartai ir tipo "neatidarysiu ir eikite atgal", tai būtų viskas, nes tiek jėgų reikia užlipti...

Sulaukėm Andriaus. Jis mus, mane, Marsą ir Igną, palaimino ir mes nušliuožėm į stovyklavietę. Upių slėniais jau paklaidžiojom, todėl ėjome kur kiekiau - ten vėžės, jai nukrypsti, tai jau blogai. Priekyje, kur mūsų palapinė turi stovėti, kitame krante "senių" rusų palapinė stovi. Nu jie mums ir pagelbėjo sausomis malkomis. Kai mūsų likusieji atėjo, jau beveik buvo karšta arbata. O kitame krante palapinė su pečiuuku, kur vėliau girdėjosi gitara ir dainos. Man tai kažkas nerealaus -20 šaltyje. Pas mus vakarienė tikrai, kurios Rūta su Kriste atsisakė ir - pirmos į palapinę ilsėtis. Per šias dienas susidarė įspūdis, kad tiek daug turistų galima sutikti. Kaip sakė dvimetrisis kaunietis, Koloje vėžių minti nereikia...

Artūras

00.03.01. (Trečia diena)

Šiandien mūsų laukė keteros traversas ir viršūnė Manepachk. Rytas buvo gražus , bet kol kilom prasidėjo pūga.

Pagrindinis šios dienos įvykis - Igno ir Ramo iškrėstas pokštas. Vaikinai mat pasiklysti sugebėjo...Taigi vaizdas maždaug toks :Stovim mes ant kalno, o jie apačioje blūdija. Andrius jiems ženklais iš viršaus nurodinėja, kur eiti...

Slides nusiėmę kabarojamės akmenimis į viršų , o čia pasirodo ir leduko yra. Slidu... Pasaulį apgaubia baltos š...s , tada galima sakytiėjau pagal kvapą ,nes nei žmonių , nei pėdų kartais nelikdavo.

Viršuje susikaupiam visi už didelio akmens ir glaudžiamės viens prie kito, kad bent kiek apsisaugotume nuo vėjo. Laukiam paklydėlių. Andriui trūksta kantrybė - išeina jų ieškoti.

Baisiai norisi gerti, todėl valgau sniegą, bet greitai atrandu, kad geriau valgyti ledą - ten vandens daugiau...

Kristė su Jovita : "Kaip norim gerti , jau nebegalim..." Čia prieina Artūras , Atskelia su katėm ledą nuo akmens : "Gerkit !!!"

Po geros valandos Andrius abu paklydėlius partempia. Tiksliau Ramo kuprinę , o jie patys parsivelka tokie visiškai išsekę. (bus jums fuskai ryte ilgai krapštytis , paskui į reikiamas vėžes nepataikot.)

Vakarėja, todėl dar kiek paėję ketera, statom sniego blokų sienelę nuo vėjo ir "Zimą" šalia įkomponuojam. Išsigiedrija. Tolumoje matosi Imandros žiburiai, ežeras.

Troškulį malšinam "Suktiniu" (Arvio ir levos siurprizas) , pasirodė , kad numirė abu primusai , todėl net sniego išsitirpint negalim...Labanakt.

Rūta

00.03.02 (Antra diena be vandens)

Rytas. Troškina. Lauke pūga. Labai troškina. Reikia leistis į KSS-ą. Matosi nieko. Darom šventę - užsirišam lavinines juostas. Juostos plevėsuoja vėjyje , atrodom pasipuošę. Vaizdas kažkuo budistinę šventę primena. Leistis reikia ypač atsargiai , nes labai jau prastas matomumas. Einam dideliais atstumais vienas nuo kito.

BE PANIKOS !!! BE PANIKOS!!!

Įveikę sudėtingiausią etapą , sustojam pietauti. Maistas neslysta , nes troškina. Bet vis tiek žuvies konservai - fantastika...Po pietų - lengvas ir malonus nusileidimas su slidėmis iki miško.

Upelio čiurlenimas varo iš proto !!! Robertas pirmas neištveria....Vanduo, vanduo, daug vandens !!!

MAN GERAI, MAN NIEKO NETRŪKSTA...

Andrius mano, kad iki KSS-o dar toli, todėl ruošiamės nakvoti "Zimoje", bet iš žvalgybos grįžęs Marsas praneša, kad iki KSS-o 300m.

Čia sutinkam grupę iš Kauno ir gerą KSS-niką. Išgeriam kibirą arbatos. Namelyje karšta kaip pirty...

Rūta

00.03.03 (Krikštynos)

Šiandien poilsio, džiovavimo ir žaizdų laižymosi diena KSS-e. Taigi pagrindinis mūsų tamsaus, bet šilto (gal pernelyg) užkaborio akcentas - išsikėtojusi ir kiaurai šlapia "Zima".

Iš ryto po šiltos nakvynės skauda visus šonus, kiekvienas kūno lopinėlis , rodos, nori į save dėmesį atkreipti. Pajuosta Ramo pirštai, Ignas kalbos dovaną praranda, Robertui ir Jovitai stigmatos kulnuose atsivėrė...Taigi, skystoka mūsų kariuomenė...

Lauke nors ir šalta, bet geriau. Oro čia mat daugiau. Kišu galvą į eketę - ir vėl pasijuntu žmogumi...

Ignui jau pusę vaistų iš vaistinėls atidaviau, Ramui pirštus subintavau...Mąstau, kokia čia

dar veikla užsiėmus, nes baisiai nesinori sėdėti tame "Zimos" - kojinių - batų aromatų rojuje. Vakar pamiršome užsisakyti gerą orą, todėl šiandien sninga, vėjelis garbanas "kedena", ir šiaip nedaug matosi. Tačiau "kuo blogiau - tuo geriau" (Mao Dzedunas), todėl dedamės slides - eisim pažiūrėti kaip Severnij Čiorgor perėja atrodo. ..Perėjos papėdėje iš akmenų ir sulūžusių slidžių paminklas čia nuo lavinos žuvusiems sukrautas,

MAN LABAI NEPATINKA LIPTI SU SLIDĖMIS EGLUTE Į VIRŠŲ!!! NU LABAI NEPATINKA!!!
Darosi statu. Metam slides į pusnį (ačiū Dievui). Marso, Jovitos ir su mumis ėjusio kauniečio aukštybės nevilioja, todėl jie deda slalomą žemyn. Ką gi, perėją bandysim įveikti penkiese: Andrius, Kristė, Robertas, Artūras ir aš, Rūta.

Sniego labai daug, todėl pavojinga. Kylam vandens tekėjimo linija, taikydami į juoduojančius akmenis. Einam dideliais atstumais, klimpstam iki kelių, dar ir su vėju tenka pasigalynėti. Todėl pamirštu viską, telieka atidumas, susikaupimas, budrumas. Taip kylam apie 1 val.

Štai ir perėja, o čia pasirodo vėjo ir sniego šou vyksta, nemokamai... Slepjamės už akmenų, ogi žiūrim ir čia 2 lentelės žuvusiems pritvirtintos...Gaila, kad prastai matosi, nes nuo čia tikrai puikūs vaizdai atsiverti turėtų...

Darosi šaltokoka. Reikia leistis. Robkė sako, kad leistis dėl vieno dalyko yra gerai, nes nereikia lipti į viršų... Taigi, žemyn beveik nubėgam.

Šilta troba, karšta košė ir arbata, bet vis tiek neramu... Fuksai dar nekrikštyti. Su robke ir Andriumi kuriam planus, kaip čia tuos fuksus į teisingas vėžes visam laikui pastatyti. Viena aišku - sniego į visus galus prikišim...

FUKSAI, IŠLJKIT !!! PRASIDEDA KRIKŠTYNOS...

Jungtinės krikštynos su kauniečiais.

Taigi, fuksai surišti "blūdija" po tundrą klimpdami į sniegą iki kaklo. Jie užduotį turi atlikti - lavinuostes nuo eglaičių nuvynioti... Paskui keturiom kopia į "perėją" (upės skardį), čia juos iš pradžių dirbtinė pūga kamuoja, o paskui ir lavina užgriūna. Tačiau šaunuoliai, fuksai, tikslą visi laimingai pasiekia. Namelyje jų ledai ir arbata laukia. Iškilminga dalis - priesaika. Fuksai be visų žiemos žygio "menkniekių" pasižada senių kojines džiovinti ir šiaip visas jų užgaidas vykdyti... Klūpančius juos šventinam į žiemos turistus, bučiuoja jie slides ir spirito dėl drąsos įkala... Fuksai nori "seniams" įrodyti, kad ir jie ne iš kelmo spirti, todėl pabaigoje dar pasimaudyti į sniegą nuogi išbėga...

Diena tikrai įspūdinga ir kupina įvykių pasitaikė. Bet čia dar ne viskas...

Kulminacija - Šiaurės pašvaistė. Tokia graži graži, judanti, mirganti, spalvota, tik muzikos betruksta... Visi žiūri išsižioję, o aš tai net klykiu iš džiaugsmo... Čia vis Andrius kaltas, kad vidurį nakties į lauką užsimanė.

Rūta

Miegot KSS-o troboj po trijų nakvynių palapinėje turėtų būti fantastika (ypač kai temperatūra nuolat kūrenant krosnį siekia turbūt kokius +20°C). Bet... Miegu prie lango, nuo kurio gan neįkyriai šalta, kaip visada kartas nuo karto pasikuičiu, besidangstydamas pūke, tik kažkodėl nagai (rankų pirštai) vis taikosi išlįsti link vėsios palangės.

O paaiškinimo ilgai laukti nereikia - išaušus nors ir apsiniaukusiam, bet pakankamai šviesiam rytui, pažiūriu į savo pirštus ir pasidaro kiek baisoka - didesnė pusė abiejų rankų pirštų "pasipuošusios" nemažom pūslėm. Gailestingoji seselė Rūta konstatuoja - nušalimas, ir paskelbia nuosprendį - neribotas poilsis KSS-e su neilgom gryno oro procedūrom. Aš aplankau dar vieną medikų instanciją - KSS-niką, kuris pamaigęs mano galūnes (žinoma, tuos pačius rankų pirštus, o tai dar ką ne taip pagalvosit), ir paklausęs ar aš juos "čiuvstuvuju", užtikrina, kad "vsio budet chorošo, prosto soidiot koža i, možet, otvaliat'sia nogti". Dar pasisiūlo čia pat vietoje atlikti nagų apipjaustymo operaciją, kurios aš mandagiai atsisakau. Taigi, prasideda atostogos.

Chebra iščiuožia į Sev. Čergorą, o vakare dar laukia krikštynos. Pasirodo kad atostogos "prirašytos" ne tik man, bei Ignei, kuris su dideliu užsidegimu vartoja tabletes nuo gerklės perštėjimo, bet ir broliui ir sesei lietuviams - "kauniečiams" Arūnui ir Jovitai, kurie

"atostogauja" gretimame namelyje dėl peršalimų.

Pavakary mūsų "seniai" pradeda ruošti fuksų maudynėms ar murkdymams sniege, aš užsisakau panardinimą į eketę žemyn galva (kad nesušaltų rankos), bet, kaip pasirodė, veltui. Iš didelio ir entuziastingo senių bei fuksų (kurių be mūsų trijų - Igno, Marso ir manęs, buvo dar kauniečiai Arūnas ir Dionizas plius "kaunietė" Jovita iš mūsų mylimo VGTU) ruošimosi gavosi tik saikingas fuksų apdorojimas. Taigi, švelnioji krikštynų programa atrodė daugmaž taip: surišti virve už kairiųjų kojų (distancija - apie 2 m.), bei su vėliava pirmojo grandinėje krykštaujancio Marso rankose ir slide už paskutiniojo - apsisaugojusio krūva pirštinių manęs - nugaros mes gavome pasiūlymą nusileisti plėvele nuo kalno, o tada buvome pasiūsti į mišką, tik ne žibučių, o lavinjuosčių nuo medžių (atseit, eglučių papuošalų) rinkti. Tai nesukėlė ypatingų problemų, nebent tik klampojimas iki kelių, o kai kur ir giliau, per sniegą. Na bet man ir tai patiko, nes (paskutiniojo privalumas) matai kur geriau nestatyti kojos ir pan. Nors sprendžiant iš žiūrovų atsiliepimų, tas "pingvinų klampojimas" atrodė gana įspūdingai. Grįžus prie statoko KSS-o šlaito mūsų laukė lavina, kuri buvo labai jau perdėtai (dešininis kirtis ant e) įvertinus "jūra iki kelių". Šiek tiek įdomiau buvo kopti į šlaitą darantis laiptelius bei ant rankų ar kitaip bandant užmesti į viršų likimo brolius. Paklausę išmintingų "senių" patarimo pasinaudoti virve, kuria ir buvom surišti, po kelių skrydžių atgal nuo šlaito, atsidūrėme viršuje ir senių sugalvota programa baigėsi. Pakviesti į šiltą trobą, buvome pavaišinti kroooootais(!!!) ledais ir prisaikdinti (priesaikos tekstas kurtas eksromptu, todėl istorijai neišliko, nors gal kas ir užfiksavo ?). Fukso vardo praradimo skausmui numalšinti gavome po kokius 3 (tris) gramus spirito, kuris paliko ne itin malonius prisiminimus gerklėj - geriau jau gerti gurkšniais :) .O tada prasidėjo ... fuksų (aciprašau, ex fuxų) pasirodymas: striptizas (nevisiškas) ir nardymas po pusnis šalia namelio, kuriuo "seniai", atrodo, buvo sužavėti. Na, po to, manęs laukė ilgi bandymai atsišildyti kojas, bet kai saka, menas reikalauja aukų...

Jau visiems sugulus, vadas Andriuz vis dar blaškėsi po trobą ir lauką, ir, kaip pasirodė, ne veltui: į jo žodžius "Chebra, pašvaistė !!!" sureagavo visi (išskyrus ant minkštos lovos įmigusį Artūrą) ir kas vienmarškinis, kas su apšildymu išbildėjo į lauką. O pažiūrėti buvo į ką: pašvaistė ir spalvota ir "šokanti", gal net "su muzika" kaip kai kam atrodė. Ta grožybė ilgai netruko, bet, kai saka, tokį vaizdą pamačius, galima ir namo važiuot. Ale dabar - miegot.

Ramas

00.03.04 (Šešta diena Chibinuose)

Dabar aš rašysiu. Žygio vadas. Apie kovo 4, 5 dienas , kai mes išėjome iš KSS-o palikę ramą , nušalusį pirštus , robkę , pritrynusį kojas ir Igną , visiškai neapsisprendusį , kuo jis serga. Planuose buvo didelis traversas - žygio vinis - Fersmano viršūnė , Čiorgoro viršūnė ir iki Šiaurės Čiorgoro. Na, dėjome pagal planą , nors matomumas nekoks. Pirma perėja - tai Rytų Petrelijusas , su slidėmis pakilom iki pačios perėjos , po to vos ne vos įžvelgiau , kad ten gerokas karnizas. Ir prasidėjo : virvės , katės. Pradžioje nelabai supratau perėjos aukščio , bet kai pamačiau apačioje rusų grupę , tuomet įkirtau , kad iki perėjos papėdės kokie 300 - 500 metrų. Teko lipti nuo perėjos be saugos , laimei karnizas buvo pakankamai kietas.

Suplėšiau bachilus , nusileidus oras pasikeitė , giedra , saulė besileidžianti , kalnai , vaizdai , vaizdai , vaizdai , gražu , gražu , gražu .Na įvarėm į vakarų Petrelijuso perėją , iš ten puikiai matėsi perėja Krestovj. Pastatėm palapinę ant perėjos už didelio akmens. Naktį pakilo didelis vėjas ir sniegas.

Andrius

00.03.05 (Buranas)

Čia vis dar rašo "komandir komandy" . Tai va , naktis ne kokia buvo , vietos "Zimoje" vis mažėjo ir mažėjo. Kai patikrinau , kodėl , ogi pasirodė , kad mus užpilinėjo. Išėjau atkapstyti bent praėjimo. 10 minučių sugaišau besikapstydamas iš palapinės , kai atsistočiau , vos manęs nenuvėjęs vėjas kažkur 35 m/s . Ir pastoviai pylė sniegą. Atkapsčiau praėjimą , tačiau labai sušlapau , todėl labai nušalau snukį ir galūnes.

Ryte kėlėmės apie pusę 9, nes galvojome, blogas oras, ko čia lįsti. Tačiau išlįsti iš palapinės mus privertė vis mažėjantis "Zimos" tūris. Kaminas nebuvo užrištas, tai palapinėje buvo didelės pusnys. Lauke buranas (vėjas 40 m/s ir sniegas kietas).

Palapinę atkasinėjom kokias 4 val. Norėjome leisti, tačiau iš vienos perėjos pusės - lavinos (ne tik nuėjusios, bet ir belaukiančios savo eilės), o iš kitos - status šlaitas, galbūt lavininis, bet ten labai didelis vėjas, beveik neįmanoma eiti. Po perėją vaikščiojom tai šen, tai ten, nutarėm statyti palapinę ir jai sienelę aplinkui, o kadangi buvau visiškai sušlapęs ir pametęs vieną bachilą (mat abudu bachilus užsidėjau ant vienos kojos). Mano rūbai, kojinės, anarakas, viskas tapo vientisu ledu, tada pajutau, kad pradedu šalti ir apleidžia jėgos, tačiau viena supratau, jog visiems yra chu... ai. Na chebra pastebėjo, kad man bla bla bla šakės ir įkišo mane į palapinę tolesniam kliedėjimui.

Oho kaip aš tada norėjau mokytis, dirbti, mamai padėti, sesei stalą pataisyti ir t. t. Krėtė bausus drebulys. Šildė mane Rūta ir Kristė. Ką aš be jų daryčiau. Jos tada kiekvieną mano užgaidą vykdė, aš varčiausi tai ant vieo, tai ant kito šono. Tai man ranka užtirpdavo, tai man pirščiuką prispausdavo. Toliau išaušo gražus rytas, jį temdė tik mano neįaučiami, atšalę kojos pirštai..., nu dafai, toliau kiti tegu rašo.

Andrius

O tuo metu, t.y. kovo 4-5 d. likę KSS bazėje

Ryte mūsų ištvermingieji keliautojai - Rūta, Kristė, Jovita, Andrius ("naš vožd'j", kaip aš vis aiškinau KSSininkui, kol man pasakė kitą šio žodžio sinonimą - "staršyj"), Marsas beigi Artūras išsiruošė į trijų dienų "radialinį" per "krūtas" perėjas ir viršūnes, apie kurias KSSnikas pasakė: "nu, ješli vy, rebiata, krutyje, to..." (suprask, gal ir praeisite).

O trys chaliavščikai - aš nušalusiom galūnėm (ne visom), Ignas, kuriam po gerklės išgijimo jau reikėjo gydytis ausis (turbūt patiko bičiui sirgti) ir nutrintom kojom Robkė - likome KSS-e. Ženkliai sumažėjus mūsų būriui, mes buvome "suprastinti" - teko persikraustyti į kauniečių namelį, nes pagrindinei jų grupei irgi išėjus į maršrutą, ten liko tik du ligoniai - jau anksčiau minėti Jovita ir Arūnas. Pirmieji įspūdžiai iš naujo būsto - krosnis gal trigubai mažesnė nei mūsų, tik vienas langas, bet gal dėl to šilumos mažiau išeis. Aš, kaip didžiausias chaliavščikas dar iškaulijau iš KSSniko leidimą persinešti iš ankstesnio būsto visą minkštąją lovos dalį (praktiškai pusę sofos), kuri iki tol vietoje čiužinio buvo naudojama ant dviaukštės geležinės lovos spyruoklių - šiaip visai įdomus derinys - gal vertėtų pasiūlyti studentams barakuose, jei ten dar tokių likę... Po kiek užtrukusio persikraustymo, mat reikėjo surinkti visus skubom paliktus daiktus, prasidėjo cykraz poilsiz.

Trumpai apibūdinant šias dienas, buvo įgyvendinami "trys pagrindiniai žmogaus būties principai": valgyt, šikti ir miegot. Jovita pavadino tai "bomžėjimu". O man tiesiog patiko. Ir valgyti, ir miegoti, nors minkšta lova neišgelbėjo mano sutrenkto "penktojo taško" - paprasčiau sakant, subinės ir vis tiek teko vartytis nuo šono ant šono. Bet tai niekai, palyginti su, Marso žodžiais, "visiška elektrifikacija". Tiesa, KSSnikas, pasibaisėjęs mūsų per pusantros paros sukūrentų malkų kiekiu, pradėjo gan griežtai jas normuoti ("tol'ko dlia prigotovlenija pišči") bei pažadėjo mus ryt poryt, šiom dienom, pasiūsti į mišką "za drovami kakich piat'sot metrov". Nu, bet ką reiškia +5°C patalpoje po nakties, prisiminus palapinę ant perėjos (šiaip jau, ten buvo turbūt įdomiau). Tai tiek.

Ramas

00.03.06. (Fantastiška diena)

Išvakarės. Andrius drebėjo pusę nakties, tačiau kai privertėm jį nusivilkti šlapius drabužius, jis kiek apšilo ir liovėsi drebėjęs. Karšta arbata, širšių pienas ir daugeliui jau beveik šilta ir gera, bet kai kam... Lauke buranas siaučia, "Zimą" suplėšyt norėtų, bet mes gudrūs-sienelę aplink visą palapinę pasistatėm.

Trečią valandą nakties Andrius išlenda iš palapinės savais reikalais. Praneša, kad lauke

pašvaistė. Nors ir kaip nesinori lįsti iš drėgno , bet nors šiek tiek šilto miegmaišio , noras pažiūrėt pašvaistė nugali. Lendu laukan. Ten giedra ,o irš kalnų - trykstančio fontano formos 2 pašvaistės. Jos nejudą , bet vistiek vaizdas nuostabus...Deja , pašvaistės pranašauja blogą orą...

Rytas. Marsas iš palapinės išlenda pirmas. Džiūgauja : "Giedra , kalnai raudoni , gražu", be to "Maskovskoje vremena vosemj časov tridcatj minut - utreniaja zariadka..."Skubu išsikrapštyti laukan. Tikrai , LABAI GRAŽUS RYTAS... Marsas jau į artimiausią viršūnę (Judyvumčior) su fotoaparatu bekopijas bekopijas. Aš - iš paskos ,paskui mane- Kristė ir Artūras.Mūsų palapinė iš viršaus lyg mažas paukščio lizdas atrodo,o raudonas taškelis-tai Jovita.

Visų nuotaika puiki-džiaugiamės puikia diena ir vaizdais,tik Andrius jaučiasi nekaip - jam vis dar šalta, nejaučia kojų pirštų. Jam būtina į KSS - a.

Į mūsų perėją užkopia 5 -ių rusų grupė.Į perėją,gana stačiu šlaitu ,su slidėm užlipo.OHO !!! Čia tai bent,stovim apakę.O jie mus saldinaiais vaisina,kviečia pas save,rodos,į Samarą atvažiuoti. Fotografuojasi su mumis, papasakoja, kad jie penkiukę bando suvaikščioti , patyrę jie, todėl jiems net palapinės nereikia. Dar pažada , kad pasimatysim KSS - e ir ... dingsta kitoje perėjos pusėje. Mes leidžiamės nuo perėjos. Kas slalomuoja , kas užpakaliu pristabdo , o kas savomis kojėlėmis kėblina.

Vaizdai aplink fantastiški... Saulė kaitina... Kaip vasarą...Kalnai kaip ant delno... Fotografuojamės, į KSS -ą eiti visai nesinori. Andriui šala kojos. Jis nusprendžia mus išleisti "pasiganyti"po kalnus vienus., o pats - į KSS - a.

Likę penkiese (Marsas, Jovita, Kristė, artūras ir aš - Rūta) lipam į perėją Južnyj Čorgorr. Čia sutinkam daug grupių. Stebina, kad rusai visai nekreipia dėmesio į lavinų pavojų ir raižo šlaitą, kaip tik nori... Visvien lipam jų vėžėm, aiškiai matau, kad šlaito sniegas atpjautas. Darosi nejauku. Atsisėgu juosmens diržą ir stengiuos kuo atsargiau praeiti šį pavojingą atstumą. Marsas irgi susigriebia, kad taip eiti negalima, todėl nusiimam slides ir kopiam pagal vandens tekėjimo liniją.

Pakylam virš perėjos. Vakarėja. Nuostabūs vaizdai supa mus iš visų pusių... Valgom dešrą, lašinius. Norisi gerti, bet pasirodo, kad užšalo termosas. Ką jau čia padarysi... Kyla vėjas ir darosi labai šalta. Skubam leistis iki perėjos, o paskui dedam slalomą žemyn. Šiandien manęs ypač neklauso slidės, todėl voliojuos sniege kas 50 m. Pagaliau ir miškas. Geriam upelio vandenį su leduku ir į KSS-ą. Skubam, nes norim suspėti iki sutemų.

Čia mūsų Andrius belaukiąs. Nerimauja. Galvojo, kad mes grįšim per Severnyj Čorgorr, todėl stovi lauke ir žiūri į perėją, o mūsų kaip nėra taip nėra. O mes pamatę, kad vėliavos (sniego skraistės viršūnėse) ant nosies, nutarėm grįžti tuo pačiu keliu, kaip ir atėjom.Sugrįžom laimingai ir laimingi.

Naktį vėl pašvaistė pasirodė. Gražu, bet vėl reik laukti blogo oro.

Rūta

Buvo labai graži diena (turbūt gražiausia) - danguje nei vieno debesėlio, saulė apšviečia apsnigtas viršūnes, temperatūra apie 15 - žodžių fantastika. Nutarėm nueiti pažiūrėti Umbozerskij perėją. Prie mūsų, t.y. Ramas, Ignas ir aš, prisijungė dar vienas kaunietis. Iki perėjos nuėjom be jokių nuotykių, nu gal viena karta nugrybavom. Perėja nors ir nekategoriinė bet labai graži. Didelis tarpeklis, aplink uolos ir matosi kita Chibinų pusė, kur mes deja taip ir nenuėjom. Atgal grįžom irgi be nuotykių, tiktai po vieną, nes kai kam pasidarė šalta, kai kas nuėjo dar ežerą (Golcovoje atrodo) pažiūrėti.

Kai atėjau į KSS-ą ten jau buvo Andrius truputį pašalęs, bet pilnas įspūdžių, o kiti dar turėjo traversuoti (pagrindinė mūsų grupės būseną Chibinuose J). KSS-nikas jau pradėjo nervintis dėl jų, o kartu su juo ir mes, nes prie viršūnių atsirado "vėliavėlės" (sniego skraistės dėl kylančio vėjo), bet visi grįžo ir prasidėjo: pasakojimai, košės*2 valgymas ir (arbatos/kisieliaus+barankos)*n gėrimas.

Robkė

00.03.07 (Dniovka)

Bla bla bla ... chebra mus palieka (Ramas, Ignas, Artūras - namučio drožia). Bla bla bla ... PYP !!! ...

Suplėšysim į gabalus tuos kolorado vabalus ir bulvės vėl žydės.

Bolšaja ŽOPA !!!

Ėdam, valgom, springstam, geriam, sprogstam, ryjam, kemšam, stumiam, ragaujam, kačegarijam, tavarijamės - DNIOVKA !!!

Andrius

Na ką, po visų ryjimų ir kirmyjimų, visgi išsiropščiam į lauką pasigalinėti su vėju. Įsukom į miškelį ir varom ieškoti kokio kalneio. Suradę išsivyniojam celofaną ir prasideda a la slalomas, a la bobslėjus. Varinėjam tol, kol visiškai nugraūžiam šlaitą ir atsitrunkom kepenis. Tiesa vaikinai dar parodo porą šuolių nuo tramplyno. Ne kai kurie įvaldo šuolius ant galvos. O šiaip į KSS'ą grįžtam išsimaudę, kiaurai šlapi.

Jovita

00.03.08 (Priešpaskutinė žygio diena)

Užsistovėjo dienos kalnuose. Jau atslūkina mintys iš namų. Šaltis tapo nebe šaltis, o šiluma ne šiluma. Šalčio buvimas tolygus saulės kelionei per skliautą.

Ir visgi jau teko pajusti gyvybės kalėjimą. Atrodo taip stipriai esu prikniedytas prie gyvenimo užtikrintumo, kad net atrodo jog gyvenimas nenutrūkstamas.

Nu toks trapus tas buvimas, kaip vėjo gūsis. To viso negalima apsaakyti žodžiais. Aš nežinau, ką manyti apie riziką, aš nežinau, ką manyti apie žmogaus mirtį. Ji yra ... ji yra nepaprastai gausioj žmogaus būtyje. Ir sąnarių skausmas yra dar vienas laikinumo aidas. Aš nesuprantu, kodėl aš stumi save į tokias situacijas. Nežinau ar yra noras išbandyti dar kartą jėgas. Ne. Turbūt ne. Vieną rytą nušvito išgyvenimas koks paradoksas viskame. Kalnai tokie gražūs, tokie didingi, bet pražudantys. Bet kokios gamtos formos aklos. Taip ilgai ir taip giliai galvojau, kad aš svarbus, bet aš tikrai nesu svarbus. Aš esu vienas iš tų praeinančių formų.

Marsas

00.03.09 (Nežinau kelintadienis, bet kovo kažkelinta, žodžiu paskutinė žygio diena.)

Paskutinė naktis praleista "Zimoje", rodos buvo tokia pati šiltai-šiltai drėgna, kaip ir visos kitos, beje, neramų miegą ir keistus sapnus įtakojo nepalankus reljefas. "Zima" buvome pasistatę ant užšalusio ežero ar visai šalia jo (dėl gausybės sniego buvo sunku suprasti, beje iš to paties blogai suminto sniego ir susiformavo nepatogus reljefas). Šalia iš po sniego ir ledo čiurleno upeliukas, kuris kurstė mintis apie pavasarį ir sudarė puikią aplinką naujos Marso super žvaigždės nušvitimui...

Kiek pamenu prieš užmiegant kalbos sukosi apie šviesią ateitį, kompiuterinį amžių, virtualią realybę ir ... paskutinės žygio dienos planą, šiuo klausimu vyravo vieninga nuomonė - "reikia gero oro".

Rytas. Šešta valanda. Žadintuvas įkyriai pypsi, budintys net nesijudina. Marsas pareiškia: "Lauke šikna" - žodžiu galima toliau gilinti pragulas ir bandyti surasti patogią padėtį kiaurai šlapiame miegmaišyje.

Andriui pirmam trūksta kantrybės, o al gamta prispiria, jis pirmas lenda lauk ir praneša: "Chebra, greičiau kelkitės, lauke geras oras". Visi pašokam, lendam lauk tikėdamiesi saulutės, bet lauke anaipol ne pavasaris - sninga, dangus apsiniaukęs, bet pro debesis kai kur matosi žydri lopinėliai.

Klausimas: "Ką darom?" kopiam į Ramzajaus perėją ar dumiam į Kirovską t.y. namų pusėn.

Aš ir Andrius norim į perėją, kiti patys nežino ko nori. Marsas upelio fone sudainuoja: "Noriu

namo, noriu namo!", bet kylanti saulė žada gražią dieną, todėl - į perėją.

Kaip paprastai, paskutinėm žygio dienom slidės ima streikuoti: Kristė nutraukia 4 spyruokles, plyšta Andriaus apkaustų dirželiai, ateina ir mano eilė - nukrenta apkaustai (vėliau subyrės ir Jovitos slidės). Taigi Marsas grįžta prie užkastų sniege daiktų paimti remontui reikalingų dalykėlių, kiti dingsta tundroje mindami vėžes į Ramzajų, o aš lieku ant ledo su viena slide rankoje. Laukiu kol grįš Marssas. Pro debesis kyla saulė nušviesdama artimiausius kalnus. Viskas skendi rūke - labai gražu, paslaptinga ir tylu. Gera.

Štai mano slidės jau ir pataisytos. Skubu vėžėmis į perėją. Šviečia saulė ir aplinkui balta balta, nuo baltumo net vėžių nesimato. Tolumoje matau keturis judančius taškelius - tai Andrius, Robertas, Kristė ir Jovita. Iki jų toli, todėl imu eiti dar greičiau. Kankina baisus karštis, prakaitas žliaugia upeliais, todėl kas 10 min. praryju po kokią saują sniego.

Jovita ir Robertas į perėją neis, jiems gražu ir čia, o "čia" tikrai gražu - matosi gal 20 km į tolįsniego laukų ir kalnų. Susikėmšu į burną gal jau 15 porciją sniego, atiduodu megztinį ir skubu į perėją. Pakeliui sutinku Kristę, ji į perėją irgi neis. Mane prisiveja Marsas. Lipam aukštyn. Tolumoje judantis taškelis - Andrius.

Štai ir perėja - po mūsų kojomis, mat mes esam ant šlaito aukščiau perėjos. Nusiiu slides, apsidairau aplinkui, lipu dar aukščiau. Gražu velniškai. Aplink tik kalnai ir sniegas, tik juodojo nuožmies perėjos tarpeklio uolos. Tylu ir didinga. Esame šešėlinėje kalno pusėje, todėl ypač gražiai atrodo tolumoje saulės apšviesti kalnai. Matosi toli toli, kai kur peršviečiami maži debesėliai dengia viršūnes, bet greitai ir jie išsisklaido. Sunku žodžiais aprašyti tą jausmą, kuris užplūsta, žiūrint į šį nuostabų dar niekieno nepalietą pasaulį, kuriame šviečia akinanti saulė, kartais čia siaučia negailestingos pūgos, draskosi vėjai, aštrios uolas plauna lietūs ir sniegas, nuo susikaupusios sniego slenka lavinos, giedromis, žvaigždėtomis naktimis rangosi šiaurės pašvaistė. Čia esi toks mažas, menkesnis už akmenį ir sniegą, vėjo jėgą. Jei nori čia išlikti - laikykis gamtos taisyklių ir nemanyk, kad gali pasipriešinti stichijai. Kai manęs paklausi, kodėl aš einu į kalnus, ėmiau vardinti daug įvairių dalykų ir priežasčių, bet tikrosios priežasties taip ir negalėjau pasakyti. Ji yra nenusakoma, kaip neapsakomas žodžiais ir kalnų grožis.

Andrius filmuoja tarpeklį, Marsas fotografuoja, o aš stoviu išsižiojus - man taip gražu. Į kamerą rėkiu, kad nenoriu namo, bet pati žinau - šiandien paskutinė žygio diena ir pati gražiausia, bet ne visos dienos buvo gražiausios.

Nusileidimas nuo perėjos - tikras malonumas, čiuoži žemyn be sustojimo apie valandą (6 km). Štai ir ežerėlis, Robertas, Jovita ir Kristė šildosi saulutėje, grožisi kalnais. Greitai suvalgome pietus (paskutinį likusį maistą) ir skubame į Kirovską iki kurio anot Andriaus dar 5 km. Bet praėjus vos pusvalandžiui kalnų slėnyje pamatom miestą - nerealus vaizdas: visas slėnis pilnas miniatiūrinių stačiakampių namelių ir kaminų. Leidžiamės į Kirovską. Čia susitinkam baigusią žygių rusų grupę, kuri mums pasako liūdną naujieną - vienas žmogus iš rusų grupės žuvo lavinoje ir būtent toje vietoje, kur ir mes norėjome eiti, bet sukliudė blogas oras. Labai liūdna. Baisu, kai pagalvoji, kad jų vietoje galėjome būti ir mes. Susitranzuojam galingą mašiną ir važiuojam į Apatitus. Pro langą paskutinį kartą žiūrim į kalnus. Apatituose iš kalnų turistų tampam stoties gyventojais.

Rūta

00. 03. 10 (Vis arčiau namų...)

Rytas. Naktį praleidome Apatitų stoty ant masažinių kėdžių besivartydami. Skauda visus šonus ir tuščią skrandį. Sulaukusios 9 val. ryto, mes su Kristė einam ieškoti parduotuvės. Važiuojam 2 stoteles autobusu. Tolumoje matosi balti kalnai. Štai ir parduotuvė - "Arktika", prie pavadinimo ruonis su didelėm iltim iš liuminescencinių (tie kur naktį šviečia) vamzdelių iškraipytas. Karaliauja žuvies produktai - vobla, rūkyta, šviežia ir nešviežia žuvis, konservai. Mes labai išsiilgę pieno, todėl prie jo dar ir batonų ir įvairių bandelių priperkam. Nežinom, kiek maisto į traukinį pirkti - mat mūsų skrandžiuose juodoji skylė atsivėrė. Kiek įdedi, tiek ir pradingsta be pėdsakų.

Pusryčiaujam stoty. Maistas dingsta akimirksniu. Ir vėl visi pasyviai drybso masažinėse

kėdėse, abejingai stebėdami, kaip aplink keičiasi vaizdas - čia slidininkai ar žvejai prabėga, ar šiaip kas nors su kailiu ant galvos pralinguoja.

Mes su Kriste susimąstom susirasti paštą ir išsiųsti laišką draugams. Lipam į autobusą - atsiduriame miesto centre. Fersmano gatvė čia pagrindinė ir kažkas čia stovi ??????. Centrinis paštas. Niekas niekur nekinta, rodos tik mes neramiai trypčiojam eilėje prie vokų ir atvirukų. Iki traukinio beliko tik 1 val. Greitai rašom laiškus, sveikinam visus su kovo 8 d. ir ... bėgte į autobusą ir į stotį.

Traukiny eilinį sykį mūsų vietos prie tuliko. Geresnių pagal išvaizdą, matyt, neverti.

Taigi, valgom, kalbam, valgom, miegam, skaitom, valgom, kalbam, miegam. Rytas. Suvalgom viską viską, ką turėjom. Štai ir Peterburgas.

Rūta

00. 03. 11 (Lietuva ...)

Lietuva, tėvyne mūsų ... (*tačiau vis dar Piteryje*)

Bet mums ne tas galvoj. Jaučiuosi kaip zombis: žiūriu, bet nieko nematau, bandau eiti, bet nei rankos nei kojos neklauso. Žodžiu prarandam bet kokią reakciją ir orientaciją. Slankiojam su slidėmis nuo metro iki stoties. Pagaliau randam savo stotį "Varšavskaja". Keičiam paskutinius baksus \$\$\$ į rublius ir perkam bilietus. Andrius sugalvoja, kaip galima grįžti iki Vilniaus 100 rub. Pigiau, perkant bilietus į Kaliningradą. Jis grįš tik trečiadienį.

Iki traukinio dar 3 val. Mes su Robertu važiuojam į centrą - "Nevskij prospekt". Skubam į "Irbj" - turist. Prekių parduotuvę, čia perkam Chibinų ir Uralo žemėlapius. Mat kai kas jau pradeda ruoštis kitą žiemą į Uralą.

Traukinys. Mūsų vietos vėl prie tuliko. Bet čia traukinys lietuviškas ir švarus. Dar traukiniui nepajudėjus suvalgom didžiąją dalį maisto. Žodžiu atsipalaiduojam ir "važiuojam". Tolumoje kibirų fabrikas užstoja saulėlydį...

Apie 1 val. rodome pasus ir savo veidus nuo patinimo nepanašius į nuotraukose esančius.

6 val. ryto. Geriam arbatą, gaila, kad nėra ko valgyti. Tiesa pamiršau parašyti, kad išvakarėse tortą valgėm. Tokį turistinį pasidarėm, bet vadinosi "vestuvinis", nes dvi barankos, kaip žiedai vietoj papuošimo kėpsojo. Torto receptas - paslaptis, o kas valgė, tas ir taip žino.

Taigi ant Lietuvos žemėlės pavasarėlis... Štai ir Naujoji Vilnia, Vilnius, ogo žiū ir Ramas stoty stovi ir mus pasitinka su "Starka" ir sausainiais "Pasveikinimas".

Marsas dar prisimena "Utreniąją zaredką", bet žygis jau, deja, pasibaigė, todėl neverta persitempti...

Rūta

Slidžių žygis Chibinų kalnuose (pasakojimas)

Autorius: Jovita Bagdonaitė (<mailto:Jovita.Bagdonaitė@tist.vtu.lt>)

Išvažiuodama į Kolos pusiasalį, apie jį žinojau tik vidutinę žiemos temperatūrą, taip pat, kad ten danguje kartais sušvyti pašvaistė, kad stambesni gyvūnai yra išnaikinti, ir kad apskritai Chibinai nelaikomi kalnais, veikiau kalvomis. Tačiau jau bevažiuojant traukiniu link Imandros, toli horizonte iškylančios ištisos kalnų sienos nepanašėjo į kalveles, tai veikiau buvo didingi kalnagūbriai. Žinios apie vidutinę temperatūrą taip pat buvo netikslios. Nes pusiasalio pakraščių ir vidurio temperatūros ryškiai skyrėsi. Pakrantėse temperatūra buvo apie -5°C, o pusiasalio viduryje šaltis paspausdavo ir iki -30°C. Nieko tiksliai nežinojome ir apie poliarinę naktį. Tačiau dienos ilgumas pasirodė panašus kaip ir Lietuvoje: švisdavo apie 7h, o temti pradėdavo apie 18h.

Iš traukinio išlipome jau sutemus, naktį. Kartu išlipo ir viena rusų grupė. Kol mes blaškėmės po geležinkelio stotį (jei tai galima pavadinti stotimi), rusai užsimetė kuprines, išsoko į slides (plastikinius! Beskidus) ir patraukė į mišką ieškoti vietos nakvynei. Mes nebuvo tokie

drašūs, nes buvo tamsu ir tik pagal žemėlapi žinojome, kad vienoje geležinkelio pusėje ežeras, o kitoje miškas. tad susiradome mokyklą ir joje gavome šiltą nakvynę. Apgyvendino mus med. punkte, kuriame buvo svarstyklės ir kitokie matavimo įrenginiai. Tad galėjome pasisverti kuprines. Mano pasirodė standartinė ir pati lengviausia - 20 kg. Sugulam miegoti džiaugdamiesi šilta nakvyne, nes artimiausią savaitę nusimato vien šaltos nakvynės.

Pirmą dieną keltis tikrai nesinori, žinant, kad artimiausias 12d. laukia didelis fizinis krūvis. Na bet pati to norėjau, be to prisimenu, kad turėtų būti ir žavingų akimirų. Pvz. pašvaistės pasirodymas, tad lendu iš miegmaišio ir bandau pagal taisykles susikrauti kuprinę. Vaikiniai pagal Andriaus patentą sumontuoja roges ir į jas sumeta didelį kiekį daiktų. Pasirodo, kad rogės tikrai geras daiktas, tik deja linoleumas joms netinkama medžiaga, nes nuo šalčio jis suskilinėja. Tad rogėmis džiaugėmės tik vieną dieną.

Taigi išėję iš mokyklos šokam ant slidžių ir pirmyn į kalnus. Už kelių šimtų metrų sutinkam rusų grupę (jau kitą). Jie papasakoja kur planuoja nueiti, parodo savo krūtus apkaustus ir nučiuožia tolyn. Beje rusų Beskidai naujutėliai, tad netiesa, kad jų jau nebegamina. Oras tą dieną: na temperatūra apie -5°C, vėjo nėra, ištiesai sninga ir viską gaubia žavingas rūkas, uždengdamas net artimiausias kalveles. Tad grožimės tik mišku ir pamažu traukiam tolyn. Pirmoji nakvynė dar miške, tad vakare įsiplieskia laužas (pirmas ir priešpaskutinis). Beje suradę nakvynės vietą ir palikę kuprines, dar užbėgam pažiūrėti Šiaurinio Čergoro perėjos. Na ant jos neužlipam, nes jau temsta, tik pasižiūrime iš tolo. Kitą dieną suplanuotas radialinis žygis. tad pasiimam tik maisto pietums ir palikę visus daiktus, kylam aukštyn. Tą dieną išėjom 9h, o stovyklą grįžom 21h vakaro. Pamatėm tikrai daug: 2 perėjas, fantastišką Aku-Aku slėnį. Bet į stovyklą parėjom jau iš nuovargio nelabai kalbėdami ir suvokdami aplinką. Bet tai buvo savotiškas lūžis. Organizmas suprato, kad didelis krūvis tampa kasdienybe, prisitaikė prie to ir kitas dienas jau buvo lengviau. Beje tą naktį termometras rodė -28°C.

Ketvirtą dieną keičiasi mūsų planas. Vietoj planuoto traverso leidžiamės į KSS'ą. Nes pritrina batai, be to kai kuriems jau reikia pailsėti. Nuoširdus patarimas (nors jau šimtą kartų girdėtas): nevažiuokit į kalnus su nepranešiotais batais, nes tikrai nustebino, kaip batas gali išgraužti koją.

Nusileidę į KSS'ą gaunam namuką (1 doleris žmogui už dieną). Namukas nedidelis, pusę jo vietos užima krosnis. Dar yra stalas ir gultai. KSSnikas atneša malkų ir 2h elektros. Keistai skamba, bet taip ir buvo. Elektra degė lygiai 2h. Išsiverdam kisieliaus ir užtinę nuo šilumos užlūžtam miegoti. Tačiau po kurio laiko sapną pertraukia čaižus vado balsas: "Chebra! Pašvaistė!". Nelabai dar skirdami sapną nuo tikrovės, išbėgam į lauką. O ten... Na nenusipasakojama. Dangus giedras, ryškios žvaigždės ir per dangų išsivyniojusi pašvaistė, kuri dar pradėjo judėti ir keisti spalvas. Fantastika. Vien dėl tokio vaizdo vertėjo atvažiuoti.

Kitą dieną pasidarom dniovkę. Tam, kad palaikytume sportinę formą, užbėgam į Šiaurinio Čergoro perėją, paslalomuojam nuo aplinkinių kalnų, o vakare fuxams padarom krikštynas. Na krikštynos, kaip visada. Fuxai nučiuožia su celofanu nuo šlaito, praeina sudėtingą trasą miške, yra užverčiami lavina, prisaikdinami seniams ir kalnų dievams, pagirdomi spiričiuku ir pamaitinami ledais. Vakare reikia mikliai susitvarkyti daiktus, nes elektra 2h ir nė minutės ilgiau. Kitą dieną išeinam į trijų dienų radialinį žygį. Išeinam tik šešiese. Iš ryto oras visai nieko. Šviečia saulė, tačiau lipant į viršų pradeda snigti, dangus niaukiasi ir vis prastėja matomumas. Sustojam papietauti, ir kad pralinksmeti, padarom mankštą. Traukiam toliau, tačiau vadas vėl stoja. Pasirodo, mes jau ant rytų Petreliuso perėjos. Net nepajutom, kaip užlipom. Bet viršuje visiškai nieko nesimato, net artimiausių kalnų. Reikia leistis į kitą perėjos pusę. Ir jei ant perėjos užlipom pasišvilpudami, tai nusileidimas anaip tol nebuvo toks lengvas. Teko leistis su sauga, katėm ir išsileidus lavinines juostas. Nusileidom sėkmingai ir iki vakaro užlipom ant vakarinio Petreliuso perėjos. Nuo tos perėjos jau matėsi vaizdai, tad paplanavom kur rytoj keliausim ir kadangi pradėjo stiprėti vėjas, tai palapinę pasistatėm ne ant pačios perėjos, o truputį žemiau, už didžiulio akmens. Bet kaip vėliau pasirodė, tai nebuvo gudriausias sprendimas.

Kai šešiese sugulėm miegoti į palapinę, jautėmės, kaip garaže, nes visgi Zima 12-vietė.

Lauke jau siautė buranas, norintis suplėšyti mūsų palapinę į gabalėlius. Bet mes už didelio akmens jautėmės saugūs. Ryte žadintuvas skamba kaip visada 6h. Pabundam visi, nes keistas jausmas palapinėje. Vietos ryškiai sumažėję, jaučiamės, kaip šprotai skardinėje. Lauke pūga net nesiruošia rimti, matomumo jokio, tad miegam toliau. Vėl pabundam 9h. Palapinė dar labiau sumažėjusi. Mūsų daiktų, buvusių pasienyje, nebėra. Jie užspausti sniegu. Išėjimo irgi nesimato. Atsikasm išėjimą, išlendam, o ten... Pasirodo saugi vieta už akmenio, buvo fantastiška vieta susirinkti sniegui. Slidžių, laikusių Zimą, matosi tik galiukai, o kai kurios ir visai užpustytos. Palapinės iš po sniego matosi gal tik pusė. Aplinkui siaučia pūga, dar ir dar versdama sniegą ant mūsų ir palapinės.

Į perėją net neįmanoma atsisukti, nes iš ten vėjas ir sniegas tuoj pat užlipdantis mūsų akis ir burnas. Reikia atsikasti palapinę ir bėgti iš šito pragaro. Pasakyti lengva... Atsikasinėjame 4h. Apšalimui veidus, kartais apninka beviltiškumo nuotaika, nes kiek atkasi, tiek vėl pūga užverčia sniegu. Blogiausia, kad sniego priversta į palapinę. Čia pasitarnavo Zimos kaminas, neaišku kam reikalingas. Bet pagaliau Zima išlaisvinta ir mes susipakavę daiktus, bandom verstis per perėją į kitą pusę. Bet vėjas toks, kad neįmanoma paeiti, tiesiog verčia iš kojų. Tada vadas sako "ne" ir mąstom apie kitą planą. Galvojam leisti žemyn šita perėjos puse ir į KSS'ą grįžti aplinkiniu keliu. Tačiau šioje perėjos pusėje šonuose matosi nuvažiavusios lavinos, o gausybė priversto sniego tik ir laukia, kad jį kas pajudintų. Tad lipam ant perėjos, ten statomės palapinę, aplipdom ją sniego sienele ir sulindę į palapinę, užlūžtam miegoti. Tą dieną nuėjome apie 100m., tačiau vakare jautėmės išsekę, kaip po maratono.

Ryte, išlindus iš palapinės, vaizdas, kaip iš paveiksluko. Dangus mėlynas, šviečia saulė, fantastiškai nuspalvindama aplinkinius kalnus. Net nesitikimi, kad vakar čia buvo užviręs tikras pragaras. Ryte ant mūsų perėjos užlipa turistai somariečiai. Papasakojam apie savo planus, šie pakviečia į svečius ir nusifotografavę nučiuožia toliau. Vyrukai nerealūs, į žiemos žygį neima net palapinės. O kam ?

Tą dieną leidžiamės lėtai, nes visi norim pasigrožėti reginiais, kai toks geras oras.

Kitą dieną oras vėl ne koks. Bet mes vis vien išsiruošiam į Pietų Rysčioro perėją. Tačiau grįžtanti rusų grupė papasakojo, kad ant tos perėjos neįmanoma užlipti, nieko nesimato, siaučia pūga ir yra labai pavojinga. Na jei neįmanoma, tai ir neįmanoma. Bet nekirmysi visą dieną namelyje, tad pasiimam celofaną ir patraukiam link artimiausio kalnelio. Ten nusiimam slides, prasivalom trasą ir prasideda parodomoji čiuožimo ant celofano programa. Čiuožinėjam tol, kol visiškai atsitrunkom kepenis, o tada grįžtam į namelį. Vakare dangus pragiedrėja, tad pagal idėją turėtų rodyti pašvaistę. Tačiau, kai jos lauki, tai specialiai ir nebūna.

Ryte ta pati rusų grupė išsiruošia į tą patį perėją, o mes jau traukiam į Kirovską. Beje Kirovske sužinojom, kad vienas žmogus iš tos grupės negrįžo, žuvo lavinoje.

O mums iki Kirovsko lieka vienintelė Kukisvumčior perėja. KSS'nikas prigašdina, kad tai itin lavininė perėja. Tad išsiskleidžiam lavinines juostas ir traukiam. Perėja pasirodo tarsi ilgas, ilgas lovys. Pakeliui susitinkam rusų grupę. Jie klausia : "kam jums tie raudoni kaspiniai?". (Čia apie lavinines juostas) Mes: " pasipuošėm, juk kovo 8-oji." Tą vakarą palapinę pasistatom ant ežero, prie tekančio upeliuko. Paskutinė nakvynė palapinėje, tad kvailiojam, kaip tik įmanoma. Tikimės dar paskutinį kartą pamatyti pašvaistę, bet gamta nusprendė: " pamatėt vieną kartą ir užteks." Nieko nepadarysi, net nepasiginčysi. Ryte po karštų diskusijų ir ginčų, nusprendžiam dar užbėgti į Ramzajaus perėją.

Bet, kaip ir dera, paskutinę dieną visiems pradeda byrėti apkaustai, plyšti slidžių dirželiai. Bet diena pasitaiko labai graži. Taigi subėgioję į perėją, išsiruošiam į Kirovską.

Keliu pravažiavęs buranas (čia tokios motorinės rogės), yra plačios vėžės, tad ir čiuožti visai lengva. Taip bečiuožiant staiga atsiveria vaizdas : priešaky kalnai, o jų papėdėje miniatiūriniai kaminai ir namukai. Tai Kirovskas. Čia mūsų žygis ir baigiasi. Atsidūstam: " ech kalnai, kalnai..." Ir tuoj pat pasidomim: "Tai kur kitą žiemą važiuojam ?".

